

REPORT DOCUMENTATION PAGE

Form Approved
OMB No. 0704-0188

Public reporting burden for this collection of information is estimated to average 1 hour per response, including the time for reviewing instructions, searching existing data sources, gathering and maintaining the data needed, and completing and reviewing the collection of information. Send comments regarding this burden estimate or any other aspect of this collection of information, including suggestions for reducing this burden, to Washington Headquarters Services, Directorate for Information Operations and Reports, 1215 Jefferson Davis Highway, Suite 1204, Arlington, VA 22202-4302, and to the Office of Management and Budget, Paperwork Reduction Project (0704-0188), Washington, DC 20503.

1. AGENCY USE ONLY (<i>Leave Blank</i>)	2. REPORT DATE September 1995	3. REPORT TYPE AND DATES COVERED Final	
4. TITLE AND SUBTITLE Glossary of Commercial and Trade Law Terms/Komercinės Teisės Terminų Zodynas: English/Lithuanian -- Lithuanian/English			5. FUNDING NUMBERS
6. AUTHOR(S) Helen Fedor			8. PERFORMING ORGANIZATION REPORT NUMBER
7. PERFORMING ORGANIZATION NAME(S) AND ADDRESS(ES) Federal Research Division Library of Congress Washington, DC 20540-4840			
9. SPONSORING/MONITORING AGENCY NAME(S) AND ADDRESS(ES) N/A			10. SPONSORING/MONITORING AGENCY REPORT NUMBER
11. SUPPLEMENTARY NOTES Prepared under an Interagency Agreement			
12a. DISTRIBUTION/AVAILABILITY STATEMENT Approved for public release; distribution unlimited.			12b. DISTRIBUTION CODE
13. ABSTRACT (<i>Maximum 200 words</i>) The definitions provided in this bilingual glossary are intended to serve as indicative explanations of the defined words and phrases, and not for purposes of interpreting any particular contract or international agreement. Approximately 100 terms appear with English and Lithuanian definitions.			
14. SUBJECT TERMS Lithuania Law Commercial and trade terms			15. NUMBER OF PAGES 30
17. SECURITY CLASSIFICATION OF REPORT UNCLASSIFIED			16. PRICE CODE
18. SECURITY CLASSIFICATION OF THIS PAGE UNCLASSIFIED	19. SECURITY CLASSIFICATION OF ABSTRACT UNCLASSIFIED	20. LIMITATION OF ABSTRACT SAR	

**GLOSSARY OF
COMMERCIAL AND TRADE LAW TERMS**

KOMERCINĖS TEISĖS TERMINŲ ŽODYNAS

**ENGLISH/LITHUANIAN
LITHUANIAN/ENGLISH**

*A Report Prepared under an Interagency Agreement
by the Federal Research Division,
Library of Congress*

September 1995

19960408 057

Project Manager: Helen Fedor

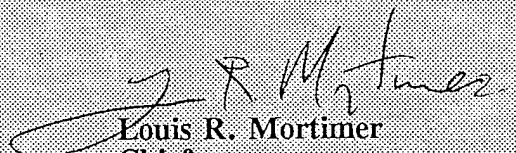
*Federal Research Division
Library of Congress
Washington, DC 20540-4840*

Dear Reader:

This product was prepared by the staff of the *Federal Research Division* of the *Library of Congress* under an interagency agreement with the sponsoring United States Government agency.

The Federal Research Division is the Library of Congress's primary fee-for-service research unit. At the request of Executive and Judicial branch agencies of the United States Government and on a cost-recovery basis, the Division prepares studies and reports, chronologies, bibliographies, foreign-language abstracts, databases, and other tailored products in hard-copy and electronic media. The subjects researched include the broad spectrum of social sciences, physical sciences, and the humanities.

For additional information on obtaining the research and analytical services of the Federal Research Division, please call 202-707-9905, fax 202-707-9920, via Internet frd@mail.loc.gov, or write to *Marketing Coordinator, Federal Research Division, Library of Congress, Washington, DC 20540-4840*.

Louis R. Mortimer
Chief
Federal Research Division
Library of Congress
Washington, DC 20540-4840

*GLOSSARY OF
COMMERCIAL AND TRADE LAW TERMS*

KOMERCINĖS TEISĖS TERMINŲ ŽODYNAS

*ENGLISH/LITHUANIAN
LITHUANIAN/ENGLISH*

The definitions provided herein are intended to serve as indicative explanations of the defined words and phrases, and should not be used for purposes of interpreting any particular contract or international agreement.

These definitions are not intended to express, and may not reflect, official Department of Commerce or U.S. Government interpretation of the defined words or phrases.

Čia pateikiamais apibrėžimais norima supažindinti su apibrėžiamų žodžių bei frazių tiesioginiais paaiškinimais. Jie neturėtų būti vartojami, aiškinant kokią nors sutartį ar tarptautinį susitarimą.

Šie apibrėžimai nebūtinai išreiškia ar atspindi oficialų Prekybos Ministerijos ar JAV Vyriausybės apibrėžiamų žodžių ar frazių aiškinimą.

COMMERCIAL LAW DEVELOPMENT PROGRAM

The Commercial Law Development Program (CLDP), a Department of Commerce initiative funded in part by the Agency for International Development, is one component of the U.S. Government effort to support the economic and political reforms underway around the globe. CLDP provides training and consultative services to lawmakers, regulators, judges, lawyers, and educators seeking assistance in the evaluation, revision, and implementation of evolving legal systems.

CLDP law development assistance programs typically focus on laws, regulations, and administrative practices affecting domestic and foreign investment and trade, particularly international economic agreements, foreign investment laws, project and trade finance, export controls, intellectual property rights, and government ethics.

CLDP professional skills development assistance focuses on building the knowledge base and practical skills needed to effectively utilize these evolving legal structures and to bring new participants and new ideas into the commercial marketplace.

Most CLDP activities are part of comprehensive assistance programs focussed on various aspects of one or two issues of interest to a host government, rather than *ad hoc* efforts. Programs typically include placing expert advisors from the U.S. with host government ministries, providing legal training and conducting skills workshops and bringing policymakers, regulators, and educators to the U.S. for individualized consultations or formal training or educational programs.

The CLDP taps experienced attorneys from both the public and private sectors to serve as advisors. Advisors are required to have substantial expertise in the subject of their assignment and the interests of their host countries.

In order to ensure that its programs are responsive to actual needs and are well coordinated with those of other assistance providers, the CLDP works closely with consular and other host government officials, as well as other U.S. Government, intergovernmental, and non-governmental organizations.

For more information about the CLDP, contact:

Commercial Law Development Program
Office of the General Counsel
U.S. Department of Commerce
14th St. and Constitution Ave., N.W., Room 3845
Washington, D.C. 20230 U.S.A.
Tel: (202) 482-5382 Fax: (202) 482-3244

PREFACE

The *Glossary of Commercial and Trade Law Terms* was undertaken to support the work of the Commercial Law Development Program of the Office of the General Counsel of the U.S. Department of Commerce. It aims to provide explanations of terms used in the training sessions of the Commercial Law Development Program.

This glossary is divided into two sections. The first section provides the terms in alphabetical order in English, followed by the definition in English. The translation of each term and its definition is immediately to the right of the English. The second section is a cross-reference index that gives the translated term first, followed by the term in English. In this way, the glossary may be used with either language.

PRATARMĖ

Komercinės ir Prekybos Teisės Terminų Žodynas buvo paruoštas kaip JAV Prekybos Ministerijos Juridinio Skyriaus Komercinės Teisės Vystymo Programos pagalbinė priemonė. Šiame žodyne pateikiami Komercinės Teisės Vystymo Programos apmokymo darbuose naudojamų terminų apibrėžimai.

Šis žodynas suskirstytas į du skyrius. Pirmajame skyriuje alfabetine tvarka surašyti terminai anglų kalba ir jų apibrėžimai. Į dešinę nuo termino anglų kalba pateikiamas termino ir jo apibrėžimo vertimas. Antrajame skyriuje pateikta išverstų terminų su nuorodomis į terminus anglų kalba rodyklė. Tokiu būdu žodyne galima rasti terminus abejomis kalbomis.

AFFIRMATIVE COVENANT--A covenant (q.v.) in which the party binds himself or herself either to the existence of a present state of facts as represented or to the future performance of some act. An affirmative covenant is an agreement whereby the covenantor undertakes that something will be done.

BALANCE SHEET--A summary statement of a financial position of an economic unit, disclosing its assets and liabilities as of a specific date in conformity with generally accepted accounting principles.

BANKER'S ACCEPTANCE--A draft (q.v.) drawn on and accepted by a bank. If the bank's creditworthiness is sufficiently strong, the acceptance may become a tradable financial instrument.

BILATERAL INVESTMENT TREATY (BIT)--A treaty between two countries that ensures that investments made by nationals of the other country are given national or most-favored-nation treatment (q.v.), prohibits the imposition of performance requirements (q.v.), and allows one country's investors to employ top management in the other foreign country without regard to nationality. BITs ensure the right to make investment-related transfers, and they guarantee that expropriation (q.v.) takes place only in accordance with accepted international law. BITs also guarantee access by an investing party to impartial and binding international arbitration and dispute settlement.

BILL OF LADING--A document evidencing receipt of goods for shipment issued by a person engaged in the business of transporting or forwarding goods; includes an air bill. An instrument in writing, signed by a carrier or his or her agent, describing the freight so

TEIGIANČIOJI SUTARTIES SĄLYGA--Tokia sutarties sąlyga (žr.), kuria viena šalis tvirtina esamų faktų, kaip jie dabar pateikiami, tikrumą arba išsipareigoja atlikti tam tikrą veiksmą ateityje. Teigiančioji sutarties sąlyga yra susitarimas, kuriuo išsipareigojantysis apsiima ką nors atlikti.

BALANSINĖ ATASKAITA--Ūkio subjekto finansinės būklės suvestinė, kurioje pateikiami jo turtas ir išsipareigojimai tam tikrą nurodytą datą sutinkamai su priimtinomis apskaitos normomis.

BANKO AKCEPTAS--Bankui išduota ir priimta trata (žr.). Jeigu banko kreditingumas yra ganėtinai didelis, akceptas gali tapti komerciniu finansiniu dokumentu.

DVIŠALĖ INVESTICIJŲ SUTARTIS (DIS)--Dviejų šalių susitarimas, užtikrinantis tai, kad kitos šalies piliečių investicijoms būtų teikiamos nacionalinio režimo arba didžiausio palankumo šalies statuso (žr.) sąlygos, draudžiančios taikyti veiklai nustatytus reikalavimus (žr.) ir leidžiančios vienos šalies investuotojams kitoje šalyje samdyti aukščiausio rango valdymo personalą, nepaisant tautybės. DIS užtikrina teisę atlikti su investicija susijusius pervedimus ir garantuoja, jog priverstinis nusavinimas (žr.) bus vykdomas tik sutinkamai su priimta tarptautine teise. DIS taip pat užtikrina investuojančiajai šaliai galimybę spręsti nešališkame tarptautiniame arbitraže, kurio sprendimai yra privalomi.

KONOSAMENTAS--Asmens, užsiimančio prekių pervežimu ar persiuntimu išduotas dokumentas, parodantis, kad prekės priimtos išsiuntimui; apima ir oro transporto važtaraščius. Pervežėjo arba jo atstovo pasirašytas raštiškas dokumentas, apibūdinantis

as to identify it, stating the name of the consignor, the terms of the contract for carriage, and agreeing or directing that the freight be delivered to the order or to the assigns of a specified person at a specified place.

krovinių, kad būtų galima ją atpažinti; dokumente nurodoma konsignanto pavardė, pervežimo kontrakto sąlygos, ir išsipareigojimas arba nurodymas krovinių pristatyti į konkretaus asmens nurodytą vietą.

CASH FLOW--Cash receipts minus disbursements from a given asset or economic activity for a given period. Cash flow differs from net income and refers to the amount of cash remaining after all related disbursements are made, whether they are tax deductible or not.

GRYNUJŲ PINIGŲ SRAUTAS--Grynųjų pinigų įplaukos iš kurio nors turto ar ekonominės veiklos, atėmus išlaidas per tam tikrą laikotarpį. Grynųjų pinigų srautas skiriasi nuo grynųjų pajamų ir apibūdina grynuosius pinigus, kurie lieka po to, kai sumokamos visos atitinkamos išlaidos, nepaisant ar jos nurašomos ar nenurašomos, mokant mokesčius.

CERTIFICATE OF INSPECTION--A document certifying that merchandise (such as perishable goods) was in good condition immediately prior to shipment. Preshipment inspection is a requirement for the importation of goods into many countries.

PREKIŲ PATIKRINIMO PAŽYMA--Dokumentas paliudijantis, kad prekių (pavyzdžiui greit gendančių prekių) būklė prieš pat pervežimą buvo gera. Daugelyje šalių patikrinimas prieš pervežimą yra prekių importavimo sąlyga.

CERTIFICATE OF ORIGIN--Certain nations require a signed statement as to the origin of an export item. Such certificates are obtained either from a government entity or from a semiofficial organization such as a local chamber of commerce. A certificate may be required even though the commercial invoice (q.v.) contains the information.

PREKIŲ KILMĖS SERTIFIKATAS--Kai kurios šalys reikalauja pažymos su parašu apie eksportuojamos prekės kilmę. Tokios pažymos gaunamos iš valstybinės įstaigos arba iš pusiau oficialios institucijos, tokios kaip vietiniai prekybos rūmai. Tokia pažyma gali būti reikalinga nežiūrint to, kad tokia informacija yra surašyta komercinėje sąskaitoje-faktūroje (žr.).

CLEAN BILL OF LADING--A receipt for goods issued by a carrier with an indication that the goods were received in "apparent good order and condition," without damage or other irregularities.

ŠVARUS KONOSAMENTAS--Pervežėjo išduotas pakvitavimas apie tai, kad priimtų prekių "būklė regimai tvarkinga ir gera," be sugadinimų ar kitų pažeidimų.

COLLATERAL--Property that is promised as security for the satisfaction of a debt. Collateral is additional security for the performance of a principal obligation. May include accounts, contract rights, and chattel

ĮKAITAS--Nuosavybė, kuri pateikiama skolos grąžinimo užtikrinimui. Įkaitas yra papildoma pagrindinio išsipareigojimo vykdymo garantija. Gali apimti sąskaitas, sutartines teises ir kilnojamojo turto dokumentus.

paper.

COMMERCIAL INVOICE--A bill for the purchase price and other costs for goods from the seller to the buyer. These invoices are often used by governments to determine the true value of goods for the assessment of customs duties (q.v.) and also are used to prepare consular documentation. Governments using commercial invoices to control imports often specify their form, content, number of copies, language to be used, and other characteristics.

COMMON EXTERNAL TARIFF--A uniform tariff (q.v.) adopted by parties to a customs agreement union to be assessed on imports entering the union territory from countries outside the union.

CONDITION PRECEDENT--A condition precedent is a requirement that is to be satisfied before an agreement becomes effective. It calls for the happening of some event, or the performance of some act, after the terms of the agreement have been fixed but before the contract is binding on the parties. For example, under a disability insurance contract, the insured is required to submit proof of disability before the insurer is required to compensate him or her for that disability.

CONFIRMED LETTER OF CREDIT--Type of letter of credit (q.v.) in which a local bank (the confirming bank) gives its guarantee that a seller's draft (q.v.) will be honored if the bank that issued the letter (the issuer) fails to honor it.

CONSIGNMENT--Delivery of merchandise from a seller (the consignor) to an agent (the consignee) under an agreement that the agent will sell the merchandise for the

KOMERCINĖ SASKAITA-FAKTŪRA--Pardavėjo sąskaita pirkėjui, kurioje surašyta pardavimo kaina ir kiti prekių kaštai. Tokias sąskaitas dažnai naudoja valstybė, norėdama nustatyti tikrąją prekių vertę jų apmokestinimui muitu (žr.). Jos taip pat naudojamos konsuliniam dokumentams parengti. Valstybės, naudojančios komercines sąskaitas-faktūras importui kontroliuoti, dažnai nurodo jų formą, turinį, egzempliorių skaičių, kalbą kuria jos turi būti parašytos ir kitus reikalavimus.

VIENODAS IŠORINIS TARIFAS--Muitų sąjungos susitarimo šalių priimtas vienodas tarifas (žr.), kuriuo apmokestinamas importas, įvežamas į sąjungos teritoriją iš sąjungai nepriklausančių valstybių.

IŠANKSTINĖ SALYGA--Išankstinė sąlyga yra reikalavimas, kuris turi būti patenkintas iki susitarimo įsigaliojimo. Ji reikalauja, kad kuris nors įvykis atsitiktų arba kuris nors veiksmas būtų atliktas po to, kai, nustatomos susitarimo sąlygos, bet iki tam susitarimui tapus šalims privalomu. Pavyzdžiui, pagal nedarbingumo draudimo kontraktą, apdraustasis privalo pateikti nedarbingumo įrodymą ir tik po to draudikas privalo kompensuoti apdraustąjį už nedarbingumą.

PATVIRTINTAS AKREDITYVAS--Tam tikra akredityvo (žr.) rūšis, kuria naudojantis vietinis bankas (patvirtinantysis bankas) garantuoja, jog pardavėjo trata (žr.) bus apmokėta, jeigu jos neapmokės akredityvą išdavęs bankas (emitentas).

KONSIGNACIJA--Pardavėjo (konsignanto) prekių pristatymas atstovui (konsignatoriui) vadovaujantis susitarimu, kad atstovas parduos gaminius pardavėjo naudai.

account of the seller. The consignor retains title to the goods until they are sold. The consignee sells the goods for a commission and remits the net proceeds to the consignor.

Konsignantas turi nuosavybės teisę į prekes iki jų pardavimo. Konsignatorius parduoda gaminius už komisinius ir perveda likusias pajamas konsignantui.

CONTINGENT LIABILITY--An obligation that is not now fixed and absolute but will become fixed and absolute upon the occurrence of some future and uncertain event.

ATIDEDAMASIS (SALYGINIS) ISIPAREIGOJIMAS--Įsipareigojimas, kuris šiuo metu nėra nustatytas ir absoliutus, tačiau taps nustatytu ir absoliučiu, ateityje įvykus tam tikram neapibrėžtam įvykiui.

COST AND FREIGHT (CFR)--Under this term, the seller quotes a price for goods that includes the cost of their transportation to a named point of debarkation. The cost of insurance is left to the buyer's account. (Typically used for ocean shipment only. CPT, or carriage paid to, is a term used for shipment by modes other than ocean shipment.) Also defined as a method of import valuation (q.v.) that includes insurance and freight charges with the merchandise values.

KAINA IR FRACHTAS (CFR--COST AND FREIGHT)--Esant tokiai sąlygai, pardavėjas pateikia prekių kainą, kuri apima ir jų gabenimo į nurodytą iškrovimo vietą išlaidas. Draudimo išlaidas apmoka pirkėjas. (Paprastai naudojama tik gabenimui atvira jūra. CPT ("Carriage paid to") arba "Transportavimas apmokėtas iki..." apibūdina gabenimą ne atviros jūros keliais.) Ši sąvoka taip pat apibrėžiama kaip importo vertės nustatymo (žr.) metodas, apimantis draudimo ir frachto išlaidas kartu su prekės verte.

COST, INSURANCE, AND FREIGHT (CIF)--Under this term, the seller quotes a price for goods, insurance, transportation, and miscellaneous charges to the point of debarkation for the vessel. (Typically used for ocean shipment only. CIP, or carriage and insurance paid to, is a term used for shipment by modes other than ocean shipment.)

KAINA, DRAUDIMAS IR FRACHTAS (CIF--COST, INSURANCE AND FREIGHT)--Esant tokiai sąlygai, pardavėjas pateikia prekių kainą, o taip pat draudimo, frachto ir kitas išlaidas iki nurodytos laivo iškrovimui vietos. (Paprastai naudojama tik gabenimui atvira jūra. CIP (carriage and insurance paid to) arba "Transportavimas ir draudimas apmokėtas iki..." apibūdina gabenimą ne atvira jūra, o kitais būdais.)

COST OF PRODUCTION--A term used to refer to the sum of the cost of materials, the fabrication, and other processing employed in producing merchandise, and the appropriate allocations of general administrative and selling expenses. The cost of production is based on the producer's actual expenses and does not include mandatory minimum general expenses or

GAMYBOS KAŠTAI--Sąvoka, naudojama bendrai kaštų žaliavoms, pagaminimui ar kitokiam apdorojimui sumai apibūdinti, gaminant prekes ir atitinkamai paskirstant bendras administracines ir realizacijos išlaidas. Gamybos kaštai grindžiami gamintojo faktinėmis išlaidomis ir neapima būtinų minimalių bendrų išlaidų ar pelno, kurie naudojami, nustatant

profit, both of which are used when determining constructed value. Constructed value consists of the cost of materials and fabrication and other processing employed in producing merchandise, general expenses of not less than 10 percent of material and fabrication costs, and profit of not less than 8 percent of the sum of production costs and general expenses.

COUNTERTRADE--An umbrella term for several types of trade in which the seller is required to accept goods, services (q.v.), or other instruments of trade, in partial or whole payment for the goods or services it is selling. Forms of countertrade include barter, triangular trade, offsets, and bilateral clearing accounts.

COUNTERVAILING DUTY--A charge that a country places on imported goods in addition to the standard tariff (q.v.) to which the goods would be subject in order to counter the value of subsidies (q.v.) or bounties granted to the exporters or producers of the goods by their home governments.

COVENANT--An agreement between two or more parties by which one of the parties promises to the other that something either has been done, will be done, or will not be done or that stipulates the truth of certain facts. The term is currently used primarily with respect to promises in conveyances or other instruments relating to real estate. In its broadest usage, a covenant is any agreement or contract.

CREDIT REPORT--A document from a credit evaluation organization rating the creditworthiness and pertinent financial data concerning a person or a company. Used by banks, merchants, suppliers, and others to evaluate the credit risk (q.v.) of doing business with that person or

sukurtąją vertę. Sukurtoji vertė apima žaliavų, gamybos, kitokio apdorojimo naudojamo prekei pagaminti kaštus, bendras išlaidas, kurios sudaro ne mažiau kaip 10 procentų žaliavų ir gamybos kaštų ir pelną, kuris sudaro ne mažiau kaip 8 procentus gamybos kaštų ir bendrų išlaidų sumos.

PRIEŠINGOJI PREKYBA--Bendras terminas apimantis kelias prekybos formas, pagal kurias pardavėjui tenka priimti prekes, paslaugas (žr.) arba kitus prekybos instrumentus kaip dalinį arba pilną apmokėjimą už parduodamas prekes arba paslaugas. Priešingoji prekyba apima barterį, trikampę prekybą, įskaitymus ir dvišales kliringo sąskaitas.

KOMPENSACINIS MUITAS--Mokestis, kuriuo šalis, be standartinio tarifo (žr.) papildomai apmokestina importuojamas prekes, siekdama kompensuoti subsidijų (žr.) arba premijų, kurias prekių eksportuotojams arba gamintojams skiria jų vyriausybės vertę.

SUTARTIES ŠALYGA--Dviejų arba kelių šalių susitarimas, kuriuo viena šalis patvirtina kitai, kad kas nors yra atlikta, bus atlikta arba nebus atlikta, arba kokių nors faktų tikrumą. Ši sąvoka dabar dažniausiai vartojama, patvirtinant nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą perdavimą ar kitus su nekilnojama nuosavybe susijusius reikalus. Plačiaja prasme, sutarties sąlyga yra bet koks susitarimas arba kontraktas.

KREDITO ĮVERTINIMO ATASKAITA--Kredito įvertinimo organizacijos paruoštas dokumentas, apibūdinantis kredito vertę ir atitinkamus finansinius duomenis apie asmenį arba bendrovę. Bankai, komersantai, tiekėjai ir kiti juo naudojasi tam, kad įvertintų kredito riziką (žr.),

company.

sudarant sandorius su tuo asmeniu
arba ta bendrove.

CUSTOMS DUTY--See: Tariff.

MUITAS--Žr. Tarifas

DATE DRAFT--A draft (q.v.) that matures (becomes payable) a specified number of days after the date it is issued, without regard to the date of acceptance.

DATUOTA TRATA--Trata (žr.), vekselis, pagal kurį reikia mokėti praėjus tam tikram dienų skaičiui nuo jos išrašymo datos, nepriklausomai nuo akcepto datos.

DEBT FINANCING--Raising of funds by issuing bonds or notes or borrowing from a financial institution. Borrowing of money generally on a long-term basis for acquiring working capital or for retiring current indebtedness. Debt financing creates an obligation to repay the principal amount of the debt plus interest (q.v.) that accrues over time at a fixed or variable rate. This is contrasted with equity financing (q.v.), which is the raising of funds by selling ownership interests.

FINANSAVIMASIS ĮSISKOLINIMU--Lėšų gavimas, išleidžiant obligacijas arba vekselius arba skolinantis iš finansinės institucijos. Pinigų skolinimasis paprastai ilgam laikui, norint išigyti apyvartinį kapitalą arba gražinti esamus įsiskolinimus. Finansavimasis įsiskolinimu sukuria įsipareigojimą gražinti skolos pagrindinę sumą kartu su palūkanomis (žr.), kurios laikui bėgant auga pastovia arba kintančia norma. Tai skiriasi nuo finansavimosi turtu (žr.), kuris reiškia lėšų gavimą, parduodant teises, atsirandančias nuosavybės teisės pagrindu.

DEFAULT--A failure or an omission of that which ought to be done. Specifically, the omission or failure to perform a legal contractual duty, to observe a promise or discharge an obligation, e.g., to pay interest (q.v.) or principal on a debt when due, or to perform an agreement. The term also embraces the idea of dishonesty, a wrongful act, or an act of omission discreditable to one's profession.

ISIPAREIGOJIMŲ NEVYKDYMAS--Nevykdymas arba neatlikimas to, kas turėtų būti vykdoma. Konkrečiai, neatlikimas arba neįvykdymas juridinio susitarimu įteisinto įsipareigojimo, pažado arba neatlikimas prievolės (pvz., sumokėti palūkanas (žr.) arba skolą numatytu laiku), arba sutarties neįvykdymas. Į šią sąvoką taip pat įeina nesąžiningumo sąvoka, teisės pažeidimas arba nerūpestingumas, kompromituojantis asmens profesiją.

DELIVERED DUTY PAID--Under this term, the seller specifies that the price of the seller's goods includes payment of any duties (q.v.) applicable thereto. Whereas the term "Ex Works" signifies the seller's minimum obligation, the term "delivered duty paid," when followed by words naming the buyer's premises, denotes the other

MUITAI IR PRISTATYMAS APMOKĖTI--Esant tokiai sąlygai, pardavėjas nurodo, kad prekių kaina apima joms taikomus maito (žr.) mokesčius. Jeigu žodžiai "Ex Works" (iš įmonės) apibūdina minimalius pardavėjo įsipareigojimus, tai žodžiai "muitai ir pristatymas apmokėti," po jų pažymint pirkėjo patalpas, apibūdina kitą kraštutinumą--

extreme--the seller's maximum obligation. The term "delivered duty paid" may be used regardless of the mode of transport. If the parties wish that the seller clear the goods for import duty, but that some of the cost payable upon the import of the goods should be excluded--such as the value-added tax (VAT--q.v.) and/or other similar taxes--this should be made clear by adding words to this effect, e.g., "exclusive of VAT and taxes."

pardavėjo maksimalius įsipareigojimus. Žodžiai "muitai ir pristatymas apmokėti" gali būti vartojami nepriklausomai nuo to, kokia transporto rūšimi prekės gabenamos. Jeigu šalys pageidauja, kad pardavėjas padengtų prekių importo muitą, tačiau nemokėtų kai kurių importui taikomų išlaidų--tokių kaip pridėtinės vertės mokestis (PVM, žr.) ir/arba kitų panašių mokesčių--tai turėtų būti aiškiai pažymėta, užrašant (pvz., "neįskaitant PVM ir mokesčių").

DRAFT--A written order made by one party (the drawer) instructing a second party (the drawee, typically a bank) to pay a third party (the payee) a certain sum of money either upon proper presentation of the order (a sight draft) or at a definite time after presentation of the order (a time draft).

TRATA--Raštiškas pavedimas, kuriuo viena šalis (trasantas) nurodo antrajai šaliai (trasatui, paprastai bankui), išmokėti trečiajai šaliai (gavėjui) tam tikrą sumą pinigų, atitinkamai pateikus pavedimą (pareikštinę tratą) arba tiksliai nustatytu laiku po įpareigojimo pateikimo (terminuota trata).

DRAFT BILL OF EXCHANGE--A written, unconditional order for payment from one person (the drawer) to another person (the drawee). It directs the drawee to pay a specified sum of money, in a given currency, at a specific date to the drawer. A sight draft calls for immediate payment (on sight or presentation), whereas a time draft calls for payment at a readily determined future date.

ISAKYTINĖ TRATA (ISAKYTINIS VEKSELIS)--Vieno asmens (trasanto) raštiškas, besąlyginis mokestinis pavedimas kitam asmeniui (trasatui). Juo trasatui nurodoma sumokėti trasantui nurodytą pinigų sumą, nurodyta valiuta, nurodytu laiku. Pareikštine trata (vekseliu) įpareigojama sumokėti nedelsiant (pateikus), o terminuota trata (vekseliu) įpareigojama sumokėti jau nustatytu laiku ateityje.

DUMPING--The sale of a commodity in a foreign market at less than fair value. Dumping is usually recognized as unfair because the practice can disrupt markets and injure producers of competitive products in an importing country. Article IV of GATT permits imposition of antidumping duties (q.v.) equal to the difference between the price sought in the importing country and the normal value of the product in the exporting country.

DEMPINGAS--Prekės pardavimas užsienio rinkoje už mažesnę negu savikainos arba vidaus rinkos kainą. Dempingas paprastai laikomas neteisingu todėl, kad tokia praktika importuojančioje šalyje gali griauti rinkas ir pakenkti konkuruojančių prekių gamintojams. BSPT [Bendrosios Sutarties dėl Prekybos ir Tarifų, žinomos santrumpa GATT] IV (Nr. 4) Straipsnis leidžia taikyti antidempingo muitus, prilygstančius prašomos kainos importuojančioje šalyje ir prekės įprastinės vertės eksportuojančioje šalyje skirtumui.

DUTY--See: Tariff.

MOKESTIS--žr. Tarifas

ENCUMBRANCE--Any right to, or interest in, personal property or real property belonging to another to the diminution of its value, but consistent with its conveyance. A claim, lien (q.v.), charge, or liability attached to and binding on property, typically, real property, e.g., a mortgage (q.v.), judgment lien, mechanics' lien, lease, security interest, easement, or right of way. If the liability relates to a particular asset, the asset is said to be encumbered.

TURTO APSUNKINIMAS--Bet kokia teisė į kito asmens asmeninių ar nekilnojamą turta, mažinanti jo vertę, tačiau nedraudžianti jį perleisti. Pretenzija, turto laikymo teisė (žr.), mokestis, ar kitas į turta nukreiptas reikalavimas, ar privalomas išsipareigojimas, paprastai taikomas nekilnojamam turtui (pvz., hipoteka (žr.), teismo sprendimu nustatyta turto laikymo teisė, statybinio projekto turto apsunkinimas, nuoma, įkeitimo teisė, servitutas arba perėjimo/pervažiavimo teisė). Jeigu išsipareigojimas yra susijęs su konkrečiu aktyvu, sakoma, jog turtas yra apsunkintas.

EQUITY FINANCING--Raising of capital by a corporation by issuing (selling) shares. Shares represent ownership interests in the issuer of the shares, entitling the purchaser to a portion of the value of the issuer, and various appurtenant rights, but not entitling the purchaser to a fixed or guaranteed value in the event the purchaser sells the shares or the issuing company is dissolved. This is contrasted with debt financing (q.v.), which is the raising of capital by issuing bonds or borrowing money.

FINANSAVIMASIS TURTU--Lėšų gavimas, bendrovei išleidžiant (parduodant) akcijas. Akcijos reiškia teises, atsirandančias jų išleidėjo nuosavybės teisių pagrindu, kurios suteikia pirkėjui teisę į akcijų išleidėjo turto dalį ir įvairias papildomas teises į reikmenis, bet nesuteikia pirkėjui teisės į nustatytą ar garantuotą turta, jeigu pirkėjas akcijas parduoda arba jas išleidžianti bendrovė likviduojama. Tai skiriasi nuo finansavimosi išskolinimu (žr.), kas reiškia lėšų gavimą, išleidžiant obligacijas arba skolinantis pinigus.

ESCAPE CLAUSE--Generally, a provision in a contract or other document permitting a party or parties to change the standard terms of the contract or document, or to avoid liability or performance under certain conditions. In the context of international trade, for example, an international tariff (q.v.) schedule may provide that the ordinary tariff may be increased if imports covered by such tariffs cause harm to domestic industries producing like goods.

The escape clause section of Article XIX of GATT allows countries to temporarily violate

ATSAKOMYBĖ RIBOJANTI IŠLYGA--Paprastai sutartyje arba kitame dokumente nurodyta išlyga, leidžianti šaliai arba šalims keisti standartines sutarties arba dokumento sąlygas arba esant tam tikroms aplinkybėms išvengti atsakomybės arba išsipareigojimų vykdymo. Pavyzdžiui, tarptautinės prekybos kontekste tarptautinių tarifų (žr.) tvarka gali leisti pakelti įprastą tarifą, jeigu tokiais tarifais apmokestintos prekės kenkia panašias prekes gaminančiai vietinei pramonei.

BSPT XIX (Nr. 19)
Straipsnyje pateikta atsakomybė

their GATT obligations to the degree and for the time necessary to protect a domestic industry from serious injury. Countries taking such actions, however, must consult with affected contracting parties to determine appropriate compensation for the violation of GATT rights, or be subject to retaliatory trade actions.

ribojanti išlyga leidžia valstybėms laikinai pažeisti savo, pagal BSPT prisiimtus, įsipareigojimus iki tokio laipsnio ir tokiam laikui, kurio reikia vietinei pramonei apsaugoti nuo rimtos žalos. Tačiau tokių veiksmų besiidmančios valstybės privalo konsultuotis su paveiktomis sutarties šalimis tam, kad būtų galima nustatyti atitinkamą kompensaciją už BSPT teikiamų teisių sulaužymą, arba joms gali būti taikomos atsakomosios priemonės prekyboje.

EXCHANGE RATE--The value of one country's currency in terms of the value of another country's currency.

KEITIMO KURSAS--Vienos šalies valiutos vertė išreikšta kitos šalies valiuta, pvz.: doleris svarais.

EXPORT CONTROL--Governmental restrictions on the export of certain goods or services (q.v.) for economic, political, or security reasons. Export controls may take the form of requiring special licenses for such goods or services.

EKSPORTO KONTROLĖ--Valstybės apribojimai tam tikrų prekių arba paslaugų (žr.) eksportui ekonominiiais, politiniais arba saugumo sumetimais. Eksporto kontrolė gali būti įvedama, reikalaujant specialių licencijų tokioms prekėms arba paslaugoms.

EXPORT LICENSE--A government document authorizing the export of specific goods in specific quantities to a particular destination. The document may be required in some countries for most or all exports and in other countries only under special circumstances.

EKSPORTO LICENCIJA--Valstybės dokumentas, leidžiantis eksportuoti nurodytas prekes nurodytais kiekiais į tam tikrą vietą. Kai kuriose valstybėse toks dokumentas gali būti reikalingas didžiąjai daliai arba visam eksportui, o kitose tik esant ypatingoms aplinkybėms.

EXPORT PROMOTION--A program to help companies sell products abroad. These programs may include business counseling, training, and representational assistance, as well as the provision of market research information, trade-fair opportunities, and export financing assistance.

EKSPORTO SKATINIMAS--Programa skirta padėti bendrovėms parduoti prekes užsienyje. Tokios programos gali apimti patarimus verslininkams, mokymą, atstovavimo pagalbą, o taip pat ir rinkos tyrimų informacijos teikimą, galimybes dalyvauti prekybos mugėse ir eksporto finansavimo pagalbą.

EXPROPRIATION--A taking, as of privately owned property, by the government under eminent domain. This term is frequently used in the context of a government taking the property or assets of a foreign-owned company, in which

NUSAVINIMAS; EKSPROPRIACIJA--Valstybės įvykdomas privačios nuosavybės paėmimas aukštesnės valdžios pagrindu. Ši sąvoka dažnai vartojama valstybei paimant užsienio bendrovės nuosavybę arba turtą, tokiu atveju tarptautinei

case international law requires that the expropriating government offer prompt, adequate, and effective compensation for such taking to the person or company whose property was expropriated.

teisei reikalaujant, kad nusavinimą atliekanti valstybė pasiūlytų neatidėliotiną, adekvačią ir efektyvią kompensaciją už toki paėmimą asmeniui arba bendrovei, kurios nuosavybė buvo nusavinta.

FACTORING--The discounting of an account receivable that does not involve a draft (q.v.). The seller transfers title to the seller's accounts receivable to a factoring house for cash at a discount from the face value of the accounts. Factoring often is done without recourse to the seller. Export factoring allows an exporter to ship on open account (q.v.), by which goods are shipped without guarantee of payment (i.e., a letter of credit (q.v.)). The factor assumes the financial ability of the customer to pay and handles collections on the receivables.

FAKTORINGAS (FAKTORIJOS OPERACIJOS)-- Debitorinio įsiskolinimo diskontavimas, nenaudojant tratos (žr.). Pardavėjas perleidžia savo nuosavybės teisę į debitorinius įsiskolinimus faktoringo institucijai už grynusius pinigus su nuolaida nuo nominalios įsiskolinimo vertės. Faktoringas dažnai atliekamas be išėities pardavėjui. Eksperto faktoringas leidžia eksportuotojui siūsti prekes, pasinaudojant "atvira sąskaita" (žr.) kuomet prekės siunčiamos be apmokėjimo garantijos (t.y. akredityvo (žr.)). Faktoringo vykdytojas (faktorius) prisiima kliento finansinį sugebėjimą sumokėti ir tvarko debitorinių įsiskolinimų inkasavimą.

FORCE MAJEURE--The title of a standard clause in a contract exempting the parties for nonfulfillment of their obligations as a result of conditions beyond their control, such as earthquakes, floods, or war.

FORCE MAJEURE (FORS MAŽOR)--Standartinė kontrakto sąlyga, pagal kurią šalys atleidžiamos nuo įsipareigojimų vykdymo, esant jų jų valios nepriklausančioms aplinkybėms, kaip žemės drebėjimas, potvynis arba karas.

FORFAITING--A form of supplier credit in which a seller surrenders possession of receivables, which are usually guaranteed by a bank in the purchaser's country, by selling them at discount to a "forfeiter" in exchange for cash. These instruments also may carry the guarantee of the importer's government. In a typical forfaiting transaction, a seller approaches a forfeiter before completing a transaction's structure. Once the forfeiter commits to the deal and sets the discount rate, the seller can incorporate the discount into the selling price. Forfeiters usually work with bills of exchange or promissory notes (q.v.), which are unconditional and easily

FORFETAVIMAS (KONTRAKTU SU NUSAVINIMO SĄLYGA SUDARYMAS)--Tam tikra tiekimo kredito rūšis, kai pardavėjas atsisako nuosavybės teisės į debitorinius įsiskolinimus, kuriuos paprastai garantuoja pirkėjo šalies bankas, parduodamas juos su nuolaida "forfetuotojui" už grynus pinigus. Šiuose dokumentuose taip pat gali būti importuotojo valstybės garantijos. Tipiško forfetavimo sandorio atveju pardavėjas, prieš nustatydamas sandorio struktūrą, susisiekiama su forfetuotoju. Forfetuotojui įsipareigojus ir nustačius diskonto normą, pardavėjas gali diskontą įskaityti į pardavimo kainą. Forfetuotojai paprastai dirba su tratomis (įsakytiniais

transferable debt instruments that can be sold on the secondary market.

There are three main differences between export factoring and forfaiting:

(1) Factors usually want access to a large percentage of a seller's business, whereas forfaiters will work on a single transaction basis;

(2) Forfaiters generally work with medium-term and long-term receivables (180 days to seven years), whereas factors work with short-term receivables (up to 180 days). Payment terms usually reflect the type of product involved: forfaiters usually work with capital goods, commodities, and large projects; factors work mostly with consumer goods; and

(3) Most factors do not have strong capabilities in developing countries, where legal and financial frameworks are inadequate and where credit information is not readily available through affiliate factors. Forfaiters usually require a bank guaranty (q.v.), which makes them more willing to work with receivables from these countries.

vekseliais) arba skoliniais įsipareigojimais (žr.) (paprastaisiais vekseliais), kurie yra besąlyginiai ir nesunkiai pervedami skolos dokumentai ir kuriuos galima parduoti antrinėje rinkoje.

Egzistuoja trys pagrindiniai eksporto faktoringo (žr.) ir forfetavimo skirtumai:

(1) Faktoriai paprastai nori dalyvauti didelėje pardavėjo verslo dalyje, o forfetuotojai dirba vieno sandorio pagrindu;

(2) Forfetuotojai paprastai dirba su vidutinės trukmės ar ilgalaikiais įsiskolinimais (nuo 180 dienų iki septynerių metų), o faktoriai dirba su trumpalaikiais įsiskolinimais (iki 180 dienų). Mokėjimo sąlygos paprastai atspindi prekės rūšį: forfetuotojų darbas paprastai susijęs su pagrindiniu kapitalu, prekėmis ir dideliais projektais; faktorių daugiausiai susijęs su plataus vartojimo prekėmis;

(3) Dauguma faktorių neturi didelių galimybių dirbti besivystančiose šalyse, kur teisinė ir finansinė sistemos nėra adekvačios ir kur informaciją apie kreditą nėra lengva gauti per susijusius agentus. Forfetuotojai paprastai reikalauja banko garantijos (žr.). Dėl šios priežasties jie noriau dirba su įsiskolinimais šiose šalyse.

FORWARD EXCHANGE RATE--The price set between two parties for delivery of a foreign currency on an agreed-upon future date. If the date will occur within a week, the agreement is called a spot transaction; if the date is more than a week in the future, the arrangement is called a forward exchange transaction.

FOUL BILL OF LADING--A receipt for goods issued by a carrier with an indication that the goods were damaged when received.

FREE ALONGSIDE SHIP (FAS)--Sales price that includes all costs of transportation and delivery of

IŠANKSTINĖS VALIUTOS KEITIMO NORMA--

Dviejų šalių nustatyta kaina už užsienio valiutos pristatymą sutartą datą ateityje. Jeigu toji data yra neveliau kaip už savaitės, susitarimas vadinamas momentiniu sandoriu; jeigu data yra vėliau kaip už savaitės, susitarimas vadinamas išankstinės valiutos keitimo sandoriu.

KONOSAMENTAS SU IŠLYGOMIS--Pervežėjo išduotas pakvitavimas apie tai, kad gautos prekės buvo sugadintos.

FRANKO LAIVAS (FAS--FREE ALONGSIDE SHIP)--Pardavimo kaina, apimanti visas prekių transportavimo ir

the goods to the ship or other carrier.

pristatymo prie laivo arba kitos pervežimo priemonės išlaidas.

FREE ON BOARD (FOB)--Sales price that includes delivery of the items to the purchaser. The FOB seller assumes all responsibilities and costs up to the point of delivery, including insurance, transportation, and so forth.

FRANKO BORTAS (FOB--FREE ON BOARD)--Pardavimo kaina, apimanti krovinio pristatymą pirkėjui. FOB sąlygomis pardavėjas prisiima visą atsakomybę ir išlaidas iki pristatymo vietos, įskaitant draudimą, transportavimą ir t.t..

FREE TRADE AGREEMENT (FTA)--An arrangement that establishes the unimpeded flow of goods and services (q.v.) between trading partners regardless of national borders. An FTA stops short of establishing a common market, which typically provides for labor mobility, common currencies, uniform product standards, or other common policies. Member countries of a free trade area apply their individual tariff (q.v.) rates to countries outside the free trade area.

LAISVOSIOS PREKYBOS SUTARTIS (LPS)--Sutartis, kuria prekiaujančios šalys sukuria netrukdomą prekių ir paslaugų (žr.) srautą, nepaisant valstybinių sienų. LPS neprilygsta bendros rinkos sukūrimui, kuria paprastai sudaromos sąlygos darbo jėgos mobilumui, bendrai valiutai, vieningiems prekių standartams arba kitai bendrai politikai. Laisvos prekybos sričiai priklausančios valstybės taiko savo atskiras tarifų (žr.) normas valstybėms, esančioms už laisvos prekybos zonos.

FREE TRADE ZONES--A generic term referring to special commercial and industrial areas at which special customs procedures allow the importation of foreign merchandise (including raw materials, components, and finished goods) without the requirement that duties (q.v.) be paid immediately. If merchandise is later exported, duty free treatment is given to reexports. The zones are usually located in or near ports of entry. Merchandise brought into these zones may be stored, exhibited, assembled, processed, or used in manufacturing prior to reexport or entry into the national customs territory. When manufacturing activity occurs in free trade zones, it usually involves a combination of foreign and domestic merchandise and usually requires special governmental authority. Free trade zones are sometimes called "customs free zones" or "duty free zones."

LAISVOSIOS PREKYBOS ZONOS--Bendra frazė apibūdinanti specialias prekybos ir pramonės zonas, kuriose pagal specialią muitų tvarką leidžiama importuoti užsienio prekes (įskaitant žaliavas, sudėtines dalis ir gatavas prekes), nereikalaujant nedelsiant sumokėti muitus (žr.). Jeigu prekės vėliau yra eksportuojamos, joms taikomos bemuitinis režimas. Tokios zonos dažniausiai yra netoli įvežimo vietų. Į šias zonas atvežami gaminiai gali būti sandėliuojami, eksponuojami, surenkami, perdirbami arba panaudojami gamyboje, prieš reeksportuojant juos arba įvežant į šalies muitų teritoriją. Jeigu vyksta gamyba laisvosios prekybos zonoje, jos metu užsienio gaminiai dažniausiai yra derinami su vietiniais gaminiais ir paprastai reikalauja specialaus valstybės leidimo. Laisvosios prekybos zonos kartais vadinamos "laisvomis nuo muitinės zonomis" arba "zonomis be muitų".

FREIGHT FORWARDER--An independent business that handles shipments of goods for compensation. At the request of the shipper, the forwarder makes the actual arrangements and provides the necessary services (q.v.) for expediting the shipment to its destination. The forwarder takes care of all documentation needed to move the shipment from its original destination, and makes up and assembles the necessary documentation for submission to the bank in the seller's name. The forwarder arranges for cargo insurance, handles the necessary communications, and advises the shipper on requirements for marking and labeling at the cargo's destination. The forwarder operates on a fee basis paid by the seller and often receives an additional percentage of the freight charge from the common carrier.

GOVERNMENT PROCUREMENT--Purchase by official government agencies of goods and services (q.v.). Government procurement policies and practices may be non-tariff barriers (NTBs--q.v.) to trade if purchases are made from domestic suppliers, despite their higher prices or inferior quality as compared with competitive goods that could be imported.

GRAY MARKET IMPORTS--This term refers to imports bearing a genuine trademark but imported by a party other than the trademark holder or authorized importer.

GUARANTY--An undertaking or promise that is collateral (q.v.) to a primary or principal obligation and that binds the guarantor to performance in the event of nonperformance by the principal obligor.

A promise to answer for payment of a debt or performance of obligation if the person liable in the first instance fails to make payment or to

FRACHTO EKSPEDITORIUS--Savarankiška įmonė, kuri už atlyginimą persiunčia prekes. Siuntėjui prašant, ekspeditorius sutvarko ir atlieka reikalingas paslaugas kroviniai pasiūsti į paskyrimo vietą. Ekspeditorius pasirūpina visais dokumentais, kurių reikia tam, kad krovinys būtų išsiųstas iš esamos vietos, pardavėjo vardu surašo ir surenka dokumentus, kuriuos reikia pateikti bankui. Ekspeditorius pasirūpina krovinio draudimu, palaiko reikiamus ryšius ir pataria siuntėjui, kokias markiruotės ir etikečių reikalaujama krovinio pristatymo vietoje. Ekspeditorius veikia mokesčio už paslaugas, kurias sumoka pardavėjas, pagrindu ir dažnai gauna papildomą frachto mokesčio procentą iš pervežimo agentūros.

VALSTYBINIAI PIRKIMAI--Oficialių valdžios įstaigų vykdomas prekių bei paslaugų (žr.) pirkimas. Vyriausybės pirkimų politika bei praktika gali tapti netarifiniais kliūtimis (NTK) (žr.) prekybai, jeigu perkama iš vietinių tiekėjų, nežiūrint aukštesnės kainos arba menkesnės kokybės, palyginus su konkurencinėmis prekėmis, kurios gali būti importuojamos.

PILKOSIOS RINKOS IMPORTAS--Šiuo terminu apibūdinamas importas su tikraisiais prekių ženklais, kurį importuoja ne prekių ženklo savininkas ar įgaliotas importuotojas.

GARANTIJA--Įsipareigojimas arba pažadas, kuriuo užtikrinamas pirminis arba pagrindinis įsipareigojimas (skola) ir įpareigoja garantą vykdyti įsipareigojimą tuo atveju, jeigu jo nevykdo pagrindinis įsipareigojusysis (skolininkas). Pažadas atsakyti už skolos sumokėjimą arba įsipareigojimo vykdymą, jeigu asmuo, kuris pirmiausiai už tai atsako, skolos

perform the obligation. An undertaking by one person to be answerable for the payment of some debt, or the due performance of some contract or duty by another person, who remains liable to pay or perform the same. A promise to answer for the debt, default (q.v.), or miscarriage of another person.

The contract of a guarantor is the guarantor's own separate contract. It is in the nature of a guaranty that the thing guaranteed to be done by the principal obligor shall be done and is not merely an engagement undertaken jointly with the principal obligor to do the thing. The original contract of the principal obligor is not the guarantor's contract, and the guarantor is not bound to take notice of its nonperformance.

HARMONIZED SYSTEM--The Harmonized Commodity Description and Coding System, also called the Harmonized System (HS), is a system for classifying goods in international trade. The system was developed under the auspices of the Customs Cooperation Council. Beginning on January 1, 1989, the new HS numbers replaced previously adhered-to schedules in more than fifty countries.

IMPORT LICENSE--A document required and issued by some national governments authorizing the importation of goods.

IMPORT QUOTAS--A means of restricting imports by the issuance of licenses to importers, assigning each a quota (q.v.) after determining the total amount of any commodity that is to be imported during a given period. Import licenses may also specify the country from which the importer must purchase the goods.

nesumoka arba įsipareigojimo nevykdo. Vieno asmens įsipareigojimas atsakyti už kito skolą ar sutarties arba įsipareigojimo tinkamą vykdymą, prisiimant atsakomybę už sumokėjimą arba vykdymą. Pažadas atsakyti už kito asmens skolą, įsipareigojimo nevykdymą (žr.) arba nesėkmę.

Garanto sutartis yra paties garanto atskira sutartis. Garantavimas pasižymi tuo, kad garantuojama, jog bus atlikta tai, ką turi padaryti pagrindinis įsipareigojusiųs, o nėra vien jungtinis įsipareigojimas ką nors atlikti kartu su pagrindiniu įsipareigojusiuoju. Pagrindinio įsipareigojusiojo originalioji sutartis nėra garantijos sutartis ir garantas nėra įpareigotas priimti dėmesin jos nevykdymo.

HARMONIZUOTOJI SISTEMA--Harmonizuotoji prekių aprašymo ir kodifikavimo sistema (Harmonized Commodity Description and Coding System), taip pat vadinama Harmonizuotąja sistema (Harmonized System--HS), yra prekių klasifikavimo tarptautinėje prekyboje sistema. Ši sistema buvo sukurta, vadovaujant Muitinių bendradarbiavimo tarybai (Customs Cooperation Council). Pradedant 1989 m. sausio mėn. 1 d., naujieji HS numeriai pakeitė anksčiau naudotas lenteles daugiau kaip 50-tyje šalių.

IMPORTO LICENCIJA--Kai kurių valstybių reikalaujamas ir išduotas dokumentas, leidžiantis importuoti prekes.

IMPORTO KVOTOS--Importui apriboti skirta priemonė, kai importuotojams išduodamos licencijos su nurodytomis kvotomis (žr.), prieš tai nustatčius bendrą kurių nors importuojamų prekių kiekį per tam tikrą laikotarpį. Importo licencijose taip pat gali būti pažymėta šalis, iš kurios importuotojas turi pirkti prekes.

IMPORT RESTRICTIONS--Import restrictions, applied by a country with an adverse trade balance (or for other reasons), reflecting a desire to control the volume of goods coming into the country from other countries. May include the imposition of tariffs (q.v.) or import quotas (q.v.), restrictions on the amount of foreign currency available to cover imports, a requirement for import deposits, imposition of import surcharges, or prohibition of various categories of imports.

INCOME STATEMENT--The statement of revenues, expenses, gains, and losses for a specified period, ending with net income (or net loss) for the period covered by the statement.

INDEMNIFICATION--In corporate law, the practice by which one party pays the expenses of another party. An indemnification occurs, for example, when a corporation pays the expenses of officers or directors who are named as defendants relating to corporate affairs, or when a borrower agrees to pay a lender for extraordinary expenses incurred because of the borrower's actions.

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS (IPR)--A generic phrase encompassing intangible property rights, including patents, trademarks, service marks, copyrights, industrial designs, rights in semiconductor chip layout designs, and rights in trade secrets.

INTEREST--The charge payable to a lender or other creditor as compensation for the use of the creditor's money. The rate at which interest accrues is expressed as a percentage of the amount of funds borrowed and may be fixed or variable.

IMPORTO APRIBOJIMAI--Importo apribojimai, kuriuos taiko nepalankų prekybos balansą (arba dėl kitų priežasčių) turinti valstybė, parodanti norą kontroliuoti iš kitų šalių atvežamų prekių apimtį. Jie gali apimti tarifų (žr.) arba importo kvotų (žr.) nustatymą, importui padengti skiriamos užsienio valiutos kiekio apribojimus, priemonių už importus uždėjimą arba įvairių importo kategorijų uždraudimą.

PAJAMŲ SUVESTINĖ--Duomenys apie įplaukas, išlaidas, pelną ir nuostolius per nurodytą laikotarpį, pabaigoje parodant grynąsias pajamas (arba grynuosius nuostolius) per tą laikotarpį.

KOMPENSAVIMAS--Korporacijų teisėje, praktika, kai viena šalis apmoka kitos šalies išlaidas. Pavyzdžiui, kompensacija suteikiama, kai bendrovė sumoka dėl bendrovės reikalų teisman patrauktų savo pareigūnų arba direktorių išlaidas, arba kai skolininkas sutinka sumokėti skolintojui papildomas išlaidas, patirtas dėl skolininko veiksmų.

INTELEKTUALINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS (INT)--Bendras posakis, apibūdinantis nematerialios nuosavybės teises, įskaitant patentus, prekių ženklus, paslaugų ženklus, autorines teises, pramoninį dizainą, teisę į puslaidininkių mikroschemų topologiją ir teisę į prekybos paslaptis.

PALŪKANOS--Mokestis išmokamas skolintojui arba kuriam nors kitam kreditoriui kaip kompensacija už kreditoriaus pinigų panaudojimą. Norma, pagal kurią kaupiasi palūkanos, išreiškiama procentais nuo pasiskolintų lėšų ir gali būti

pastovi arba kintanti.

IRREVOCABLE LETTER OF CREDIT--Type of letter of credit (q.v.) in which the issuing party guarantees that it will not withdraw the credit or cancel the letter before the expiration date. A letter of credit that cannot be modified or revoked, with regard to the customer or the beneficiary, without his or her consent.

JOINT VENTURE--A business undertaking in which more than one firm has an ownership interest and controls production or marketing.

LEGAL OPINION--A document in which a person such as a state attorney general, a city solicitor, or a private attorney renders his or her understanding of the law as applied to the assumed facts. It may or may not serve as protection to the person acting on it, depending on the nature of it and the law governing such opinions.

LETTER OF CREDIT (L/C)--A written instrument in which one party (the issuer of the letter of credit, e.g., a bank) agrees to repay another party (the beneficiary, e.g., a seller) a debt owed to it by a third party (e.g., a purchaser). A letter authorizing one party to pay money or extend credit to another on the credit of the issuer of the letter of credit. Also refers to a commitment by a bank (or other party), made at the request of a customer of the bank, that the issuer will honor drafts (q.v.) or other demands for payment from the beneficiary of the letter upon compliance with specified conditions or presentation of stipulated documents.

A letter of credit may be either revocable (q.v.) or irrevocable (q.v.). In the context of commercial sales

NEATŠAUKIAMAS AKREDITYVAS--Tam tikra akredityvo (žr.) rūšis, kai išduodančioji šalis garantuoja, kad ji neatšauks kredito ar neanuliuos akredityvo prieš galiojimo terminą. Toks akredityvas, kuris kliento arba gavėjo atžvilgiu negali būti nei pakeistas, nei atšauktas be kurio nors iš jų sutikimo.

BENDROJI ĮMONĖ--Verslo įmonė, į kurią daugiau negu viena firma turi nuosavybės teisę ir valdo produkciją arba marketingą.

TEISINĖ IŠVADA--Dokumentas, kuriuo asmuo, pavyzdžiui valstybės generalinis prokuroras, miesto juristas arba privatus advokatas pateikia savo sampratą apie tai, kaip kuris nors įstatymas taikomas tam tikrais atvejais. Toks dokumentas gali apsaugoti arba neapsaugoti juo besivadovaujantį asmenį, priklausomai nuo to dokumento pobūdžio ir teisinės išvados reglamentuojančio įstatymo.

AKREDITYVAS--Raštiškas dokumentas, kuriuo viena šalis (akredityvo emitentas, pvz.: bankas) sutinka išmokėti kitai šaliai (gavėjui, pvz.: pardavėjui) skolą, kurią jai skolinga trečioji šalis (pvz.: pirkėjas). Laiškas, įgaliojantis vieną šalį išmokėti pinigus arba suteikti kreditą kitai šaliai iš kredito, kurią suteikia akredityvo emitentas. Taip pat apibūdina banko (arba kitos šalies) išsipareigojimą, padarytą banko kliento prašymu, kad emitentas apmokės akredityvo gavėjo tratas (žr.) arba kitus mokestinius pareikalavimus, laikantis pažymėtų sąlygų arba pateikus nurodytus dokumentus.

Akredityvas gali būti atšaukiamas (žr.) arba neatšaukiamas (žr.). Komercinių sandorių atvejais akredityvų funkcija yra palengvinti prekių pirkimą bei pardavimą, perkeliant pirkėjo mokumo riziką nuo

transactions, letters of credit are intended to facilitate the purchase and sale of goods by transferring the risk (q.v.) of the purchaser's solvency from the seller to the issuer of the letter of credit. The issuer is generally in a better position than the seller to evaluate the creditworthiness of the purchaser or to enforce the payment of obligations of the purchaser.

pardavėjo akredityvo emitentui. Dažnai emitentas gali geriau įvertinti pirkėjo kreditingumą arba užtikrinti pirkėjo išsipareigojimų dėl mokėjimo vykdymą.

LIEN--A charge or security or encumbrance (q.v.) upon property. A charge against or interest in property to secure payment of a debt or performance of an obligation. A qualified right of property that a creditor has in or over specific property of his debtor as security for the debt or charge or for the performance of some act. A right to take or retain property for payment of debt or demand. Liens are property rights. The word "lien" is a generic term and, standing alone, includes liens acquired by contract or by operation of law.

TURTO SULAIKYMO TEISĖ--Hipoteka, turto įkeitimas arba apsunkinimas (žr.). Hipoteka ar įkeitimo teisė į turta, siekiant užtikrinti skolos gražinimą ar išsipareigojimo vykdymą. Ribota kreditoriaus teisė į konkretų skolininko turta, kaip į skolos gražinimo, hipotekos ar kokio nors veiksmo atlikimo užtikrinimą. Teisė perimti arba sulaikyti nuosavybę už skolos arba reikalavimo patenkinimą. Turto sulaikymo teisė yra nuosavybės teisė. Žodžiai "turto sulaikymo teisė" yra bendra sąvoka ir apima kontrakto keliu arba pagal įstatymą įgytą laikymo teisę.

LINE OF CREDIT--An arrangement between a borrower and a lender, pursuant to which the lender agrees to loan funds to the borrower on demand, up to a certain limit. The limit may be fixed or variable and may refer to the aggregate amount of disbursements the borrower may receive or, in the case of a revolving line of credit, to the maximum amount of disbursements the borrower may have outstanding at any point in time.

KREDITO LINIJA--Skolininko ir skolintojo susitarimas, pagal kurį skolintojas sutinka skolinti pinigus skolininkui, jam pareikalavus, iki tam tikros sumos. Ta suma gali būti pastovi arba kintanti ir gali nurodyti bendrą išmokų sumą, kurią skolininkas gali gauti arba, atnaujinamosios kredito linijos atveju--maksimalią išmokų sumą, kurią skolininkas gali būti skolingas kuriuo nors metu.

MARKET ACCESS--The openness of a national market to foreign products. Market access reflects a government's willingness to permit imports to compete relatively unimpeded with similar domestically produced goods.

RINKOS ATVĖRIMAS--Nacionalinės rinkos atvirumas užsienio gaminiais. Rinkos atvėrimas atspindi valdžios pasiryžimą leisti importui konkuruoti palyginti be trukdymų su panašiais vietoje gaminamais gaminiais.

MORTGAGE--An interest in property created by a written instrument providing security for the performance of a duty or the payment of a debt. Depending upon the jurisdiction, a mortgage may be in the form of a lien (q.v.) or in the form of an absolute conveyance of the property that becomes void if the duty (q.v.) or payment is performed in accordance with the terms prescribed at the time of making such conveyance.

HIPOTEKA--Teisė į nuosavybę, sukuriama rašytinio dokumento, užtikrinančio išsipareigojimo atlikimą arba skolos sumokėjimą. Priklausomai nuo jurisdikcijos, hipoteka gali būti įvairaus pobūdžio--turto sulaikymo teisė (žr.) arba visiškas nuosavybės perdavimas, kuris tampa negaliojančiu, jeigu išsipareigojimas atliekamas arba skola sumokama sutinkamai su sąlygomis, nurodytomis tuo metu, kada toks perdavimas buvo atliktas.

MOST-FAVORED-NATION (MFN) TREATMENT--A commitment that one country will extend to another country the lowest tariff (q.v.) rates it applies to any other country. All GATT contracting parties undertake to apply such treatment to one another under Article I of GATT. When a country agrees to cut tariffs on a particular product imported from one country, the tariff reduction automatically applies to imports of this product from any other country eligible for MFN treatment.

DIDŽIAUSIO PALANKUMO ŠALIES (DPŠ) STATUSAS--Vienos šalies išsipareigojimas taikyti kitai šaliai pačias žemiausias tarifų (žr.) normas, kurias ji taiko bet kuriai kitai šaliai. Visos BSPT susitarimo šalys išsipareigoja suteikti tokią statusą viena kitai pagal BSPT Straipsnį Nr. 1. Kai šalis sutinka sumažinti tarifus kuriai nors prekei, importuojamai iš kurios nors šalies, tarifų sumažinimas automatiškai taikomas šios prekės importui iš bet kurios kitos šalies, kuriai galioja DPŠ statusas.

MULTILATERAL AGREEMENT--An international compact in which three or more parties participate.

DAUGIAŠALIS SUSITARIMAS--Tarptautinis susitarimas, kuriame dalyvauja trys arba daugiau šalių.

NATIONAL TREATMENT--Affords individuals and firms of foreign countries the same competitive opportunities, including market access (q.v.), as are available to domestic parties. All GATT contracting parties undertake to apply such treatment to one another under Article III of GATT.

NACIONALINIS REŽIMAS--Suteikia užsienio valstybių asmenims bei firmoms tokias pat konkurencines sąlygas, įskaitant patekimą į rinką (žr.), kurios suteikiamos vietiniams asmenims bei firmoms. Visos BSPT susitarimo šalys išsipareigoja taikyti tokią režimą viena kitai pagal BSPT III (Nr. 3) Straipsnį.

NEGATIVE COVENANT--A covenant (q.v.) in which the covenantor obliges himself or herself not to do or not to permit the doing of some act. An example of a negative covenant is a provision in an employment agreement or a contract of sale of a business prohibiting the employee or

NEIGIANČIOJI SUTARTIES SĄLYGA--Tokia sutarties sąlyga, kuria išsipareigojantysis apsiima nedaryti kokio nors veiksmo arba neleisti jo daryti. Neigiančiosios sutarties sąlygos pavyzdžiu yra darbo sutarties arba verslo pardavimo sutarties pastraipa, kuria tarnautojui arba

seller from competing in the same industry, geographic area, or market.

pardavėjui draudžiama konkuruoti toje pačioje pramonės šakoje, geografinėje teritorijoje arba rinkoje.

NON-TARIFF BARRIER (NTB)--Market-access barrier that results from prohibitions, restrictions, conditions, or specific requirements that make the exporting of goods or services (q.v.) difficult and/or costly. The term covers any restriction or quota (q.v.), charge or policy other than traditional customs duties (q.v.), domestic support program, discriminatory labeling or health standard, quantitative restrictions (q.v.), discriminatory government procurement (q.v.) policy or practice, and exclusive business practices that limit the purchase or sale of imported goods. NTBs may result from government or private-sector actions.

NETARIFINĖ KLIŪTIS (NTK)--Pateikimo į rinką kliūtis, kurią sukelia draudimai, apribojimai, sąlygos arba specifiniai reikalavimai, dėl kurių prekių ar paslaugų (žr.) eksportavimas apsunkinamas ir/arba tampa brangiu. Ši sąvoka tinka apibūdinti bet kokiam apribojimui arba kvotai (žr.), mokesčiui ar politikai (išskyrus įprastinius muitus), vietinei paramos programai, etikečių arba sveikatos standartų sukeliama šališkumui, kiekybės apribojimui (žr.), diskriminaciją sukeliančiai valstybinių pirkimų (žr.) politikai arba praktikai ir išimtinai verslo praktikai, dėl kurios ribojamas importuotų gaminių pirkimas arba pardavimas. NTK gali sukelti valstybės arba privataus sektoriaus veiksmi.

OPEN ACCOUNT--A trade arrangement in which goods are shipped to a foreign buyer before payment and without written guarantee of payment. Because this method poses an obvious risk (q.v.) to the supplier, it is essential that the buyer's integrity be unquestionable.

ATVIROJI SASKAITA--Prekybos susitarimas, pagal kurį prekės yra siunčiamos užsienio pirkėjui, prieš sumokant už jas ir be raštiškos sumokėjimo garantijos. Kadangi naudojant tokią metodą, tiekėjo rizika (žr.) yra akivaizdi, būtina kad pirkėjo sąžiningumas nekeltų abejonių.

ORDERLY MARKETING AGREEMENT (OMA)--An agreement between two or more governments by which one government agrees to limit exports to the other. Under such agreements, the exporting nation also may undertake to ensure that international trade in specified "sensitive" products will not disrupt, threaten, or impair competitive industries or workers in importing countries. An OMA is similar to a voluntary export restriction agreement or a voluntary restraint agreement (q.v.). An OMA is used to address an injury to a domestic industry.

DRAUSMINGO MARKETINGO SUSITARIMAS (DMS)--Dviejų arba daugiau vyriausybių susitarimas, pagal kurį viena šalis sutinka apriboti savo prekių eksportą į kitą šalį. Pagal tokius susitarimus, eksportuojanti šalis taip pat gali išsipareigoti užtikrinti tai, kad tarptautinė prekyba nurodytais "jautriais" gaminiais negriauš, nekels pavojaus ar nekenks konkuruojančioms pramonės šakoms arba darbininkams importuojančiose šalyse. DMS yra panašus į susitarimą dėl savanoriško eksporto suvaržymo arba į savanorišką apribojimo susitarimą (žr.). DMS naudojamas reaguojant į vidaus pramonei daromą žalą.

PERFORMANCE REQUIREMENTS--Refers to government-mandated or government-approved activities that investors must undertake, usually as a condition of establishment or operation in that government's country.

PLEDGE--A bailment, pawn, or deposit of personal property to a creditor as security for some debt or commitment. Personal property transferred to a pledgee as security for a pledger's payment of debt or other obligation. A pledge, considered as a transaction, is a bailment or delivery of goods or property by way of securing a debt or commitment, or as security for the performance of an act. A pledge can also be a security interest in a chattel or in an intangible represented by an indispensable instrument (such as formal, written evidence of an interest in an intangible so representing the intangible that the enjoyment, transfer, or enforcement of the intangible depends upon possession of the instrument), the interest being created by a bailment for the purpose of securing the payment of a debt or the performance of some other duty. Also, a pledge is a promise or agreement by which the pledgor binds himself or herself to do or to forbear something.

PROMISSORY NOTE--An unconditional written promise, signed by the maker, to pay absolutely and at all events a sum certain in money, either to the bearer or to a person designated in the note or on such person's order, at a time specified therein, or at a time that must certainly arrive.

VEIKLAI NUSTATYTI REIKALAVIMAI--Susiję su valdžios įgaliota arba valdžios aprobuota veikla, kurios investuotojai turi imtis. Paprastai tai yra įmonės įsteigimo arba veiklos toje šalyje sąlyga.

IKEITIMAS--Perdavimas saugoti, daiktinis užstatas arba asmeninės nuosavybės perdavimas kreditoriui kaip skolos gražinimo ar įsipareigojimo vykdymo užtikrinimas. Asmeninė nuosavybė, perduota įkaito turėtojui kaip kito įsipareigojimo atlikimo užtikrinimas. Įkeitimas sandorio prasme yra perdavimas saugoti arba prekių ar nuosavybės pristatymas, šitaip užtikrinant skolos gražinimą arba įsipareigojimo vykdymą arba kokio nors veiksmo atlikimą. Įkeitimas taip pat gali būti apsauginė teisė į kilnojamąjį turtą arba į nematerialų turtą, apie ką pranešama būtinu dokumentu (kaip oficialiu, raštišku patvirtinimu apie apsauginę teisę į nematerialų turtą tokiu būdu, kad nematerialaus turto naudojimas, jo perleidimas arba priverstinis savininko teisės į jį įgyvendinimas grindžiamas dokumento turėjimu), apsauginę teisę sukuriant perdavimu saugoti turtą, siekiant užtikrinti skolos sumokėjimą ar kokio kito įsipareigojimo atlikimą. Be to, įkeitimas yra pasižadėjimas arba susitarimas, kuriuo įkeitėjas įsipareigoja ką nors daryti arba nuo ko nors susilaikyti.

SKOLINIS ĮSIPAREIGOJIMAS (PAPRASTASIS VEKSELIS)--Besąlyginis, raštiškas, jo sudarytojo pasirašytas pasižadėjimas visiškai ir visais atvejais sumokėti tam tikrą sumą pinigais vekselio savininkui arba vekselyje nurodytam asmeniui, arba pagal tokio asmens mokėtiną pareikalavimą, jame nurodytu laiku arba aiškiai nusakomoje ateityje.

QUANTITATIVE RESTRICTION (QR)--An explicit limit imposed by an importing country on the total amount of a specified good that may be imported into a country or that may be imported from any particular supplying country. Compared with a tariff (q.v.), a QR affords protection that tends to be more predictable, because it is less affected by changes in competitive factors. GATT generally prohibits the use of QRs, except in special cases, such as those cited in Article XX (which permits exceptions to protect public health, national gold stocks, goods of archaeological or historic interest, and a few other special categories of goods) or in Article XXI (which permits exceptions in the interest of "national security").

QUOTA--Government-imposed limit on trade in a particular good or service based upon quantity. An absolute quota prevents any trade in excess of a specified limit. A tariff (q.v.) rate quota limits the amount of trade subject to a special tariff rate but leaves open the possibility of additional trade at other rates.

RATE OF RETURN--The income earned on an investment, measured over a specified period of time, generally referred to in terms of a percentage of the value of the investment.

RECIPROCITY--Relationship in which two countries provide similar rights to each other's nationals; it seeks an approximate equality of concessions accorded to and benefits received from among or between trading partners. Reciprocity may include the lowering of customs duties (q.v.) on imports in return for tariff (q.v.) concessions from other countries or the negotiated reduction of a country's import duties or other trade restraints in return for similar concessions

KIEKYBĖS APRIBOJIMAS (KA)--Apibrėžtas limitas, kurį importuojančioji šalis nustato visam į šalį įvežamų, arba importuojamų iš tam tikros tiekiančiosios šalies specifinių prekių kiekiui. Palyginus su tarifu (žr.), KA teikia labiau apibrėžtą apsaugą, kadangi yra mažiau veikiamas konkurencinių veiksnių kaitos. BSPT apskritai draudžia KA panaudojimą, išskyrus specialius atvejus, kurie numatyti Straipsnyje Nr. XX (20) (kuris leidžia išimtis, norint apsaugoti gyventojų sveikatą, nacionalinius aukso rezervus, archeologines arba istorines vertybes ir kelias kitas specialias prekių kategorijas) arba Straipsnyje Nr. XXI (21) (kuris leidžia išimtis "nacionalinio saugumo" vardan).

KVOTA--Vyriausybės nustatytas kiekybinis limitas prekybai tam tikra preke ar paslauga. Absoliuti kvota draudžia bet kokią prekybą, viršijančią nurodytą limitą. Tarifo (žr.) normos kvota riboja prekybos, kuriai taikoma tam tikra tarifo norma, kiekį, tačiau atveria galimybę papildomai prekybai pagal kitas normas.

PAJAMŲ NORMA--Iš investicijos uždirbtos pajamos, apskaičiuojamos per nurodytą laikotarpį ir paprastai išreiškiamos kaip investicijos vertės procentas.

ABIPUSIŠKUMAS--Dviejų valstybių tarpusavio santykiai, kai jos teikia panašias teises viena kitos piliečiams; jais siekiama prekybos partneriams teikti maždaug tolygias nuolaidas ir gaunamą naudą. Abipusiškumas gali apimti maito mokesčių (žr.) sumažinimą importui mainais už kitų šalių teikiamas tarifų (žr.) nuolaidas arba derybų keliu pasiektą šalies importo mokesčių arba kitų prekybos apribojimų sumažinimą mainais už panašias kitos šalies nuolaidas.

from another country. Reciprocity is a traditional objective of GATT trade negotiations.

Apibusiškumas paprastai yra BSTP prekybos derybų tikslas.

RETALIATION--With regard to international trade, it is an action taken by one country against another country when the first country's exports are adversely affected by the raising of tariffs (q.v.) or other trade-restricting measures of the other country. GATT permits an adversely affected contracting party to impose limited restraints on imports from another contracting party that has raised its trade barriers (after consultations with other GATT contracting parties whose trade might be affected). In theory, the value of trade affected by such retaliatory measures should approximate the value of trade affected by the change that precipitated the retaliation.

ATSAKOMIEJI VEIKSMAI--Tarpautinės prekybos atveju, vienos šalies veiksmas, nukreiptas prieš kitą šalį, kuomet pirmosios šalies eksportą neigiamai paveikia kitos šalies pakelti tarifai (žr.) arba kitos prekybą apribojančios priemonės. BSPT leidžia susitariančiamai šaliai, patyrusiai neigiamos įtakos dėl to, kad kita susitariančioji šalis padidino prekybos kliūtis, taikyti pastarosios šalies importui ribotus suvaržymus (pasikonsultavus su kitomis BSPT narėmis, kurių prekybai tai galėtų turėti įtakos). Teoriškai, tokių atsakomųjų veiksmų paveiktos prekybos vertė turėtų daugmaž atitikti prekybos, paveiktos pasikeitimų, dėl kurių buvo imtasi atsakomųjų veiksmų, vertę.

REVOCABLE LETTER OF CREDIT--Type of letter of credit (q.v.) in which the issuing bank reserves the right to cancel and withdraw from the transaction upon appropriate notice.

ATŠAUKIAMAS AKREDITIVAS--Tam tikra akreditivo (žr.) rūšis, kai bankas emitentas pasilieka teisę anuliuoti ir pasitraukti iš sandorio, apie tai tinkamai pranešęs.

RISK--In general, the element of uncertainty in an undertaking. Includes hazard, danger, peril, exposure to loss, injury, disadvantage, or destruction and comprises all elements of danger. Risk may be physical, economic, or political.

RIZIKA--Paprastai tai yra netikrumo elementas versle. Apima grėsmę, pavojų, nuostolių, žalos, nepalankių aplinkybių, sunaikinimo galimybę, ir visus pavojaus elementus. Rizika gali būti fizinė, politinė arba ekonominė.

In insurance law, defined as the danger or hazard of a loss of the property insured; the casualty contemplated in a contract of insurance; the degree of hazard; a specified contingency or peril; and, colloquially, the specific house, factory, ship, and so forth, covered by the policy.

Draudimo įstatymuose, rizika apibrėžiama kaip apdraustos nuosavybės nuostolių pavojus arba grėsmė; draudimo kontrakte numatyta avarija; pavojaus laipsnis; nurodyta nenumatyta aplinkybė arba pavojus; o šnekamojoje kalboje, draudimo polise nurodytas namas, įmonė, laivas ir pan.

RULES OF ORIGIN--The Agreement on Rules of Origin, incorporated in the Uruguay Round Trade Agreements of the General Agreement on Tariffs

KILMĖS TAISYKLĖS--Susitarimas dėl (prekių) kilmės taisyklių (Agreement on Rules of Origin), įtrauktas į Bendrosios sutarties

and Trade (GATT), defines the term in Article I as those laws, regulations, and administrative determinations of general application applied to determine the country of origin of goods, other than rules related to "contractual or autonomous trade regimes" that provide tariff (q.v.) preferences beyond those required by GATT's most-favored-nation rule.

dėl tarifų ir prekybos (BSTP, angl. santrumpa GATT) Urugvajaus raundą, apibrėžia šią sąvoką 1-ame Straipsnyje kaip bendrojo taikymo įstatymus, poįstatyminius aktus ir administracinius nutarimus, taikomus nustatant prekių kilmės šali, išskyrus taisykles, susijusias su "kontraktiniais arba autonomiškais prekybos režimais", pagal kuriuos numatomos tarifų (žr.) preferencijos be tų, kurių reikalaujama pagal BSTP didžiausio palankumo statuso taisyklę.

SAFEGUARD--An action taken by a country to protect a domestic industry that is threatened or injured as a result of importation of goods from another country. GATT permits two forms of multilateral safeguards: (1) a country's right to impose temporary import controls or other trade restrictions to prevent commercial injury to domestic industry; and (2) the corresponding right of exporters not to be deprived arbitrarily of access to markets.

APSAUGOS PRIEMONĖ--Veiksmas, kurio imasi viena šalis, norėdama apsaugoti vietinės pramonės šaką, kuriai gresia arba kenkia prekių iš kitos šalies importavimas. BSPT leidžia imtis dviejų rūšių daugiašalės apsaugos priemonių: (1) šalies teisė taikyti laikinas importo kontrolės priemones arba kitus prekybos apribojimus, siekiant apsaugoti vietinės pramonės šaką nuo komercinės žalos, ir (2) atitinkama eksportuotojų teisė į tai, kad jie nebūtų pasirinktinai neišsileidžiami į rinkas.

SECURITY AGREEMENT--An agreement that creates or provides for a security interest between the debtor and a secured party. An interest in real or personal property that serves as collateral (q.v.) for a debt or other obligation. Security interest is normally perfected (made enforceable against other creditors) when the creditor either takes possession of the collateral or files financial statements in the proper public records.

GARANTINĖ SUTARTIS--Skolininko ir sutartimi apsaugotos šalies susitarimas, kuriuo sukuriama arba numatoma apsauginė teisė. Teisė į nekilnojamą arba asmeninį turtą, tarnaujanti įkaitu (žr.) skolos arba kito išsipareigojimo atveju. Apsauginė teisė paprastai registruojama (tampa įgyvendinama kitų kreditorių atžvilgiu), kai kreditorius perima įkaitą arba pateikia finansines ataskaitas atitinkamose viešų dokumentų laikymo įstaigose.

SERVICES--In the context of international trade policy, services may encompass banking, finance, transportation, insurance, professional services, telecommunications, health care, and education. There is, however, no generally agreed upon definition for services within

PASLAUGOS--Tarptautinės prekybos politikoje, paslaugos gali apimti bankininkystę, finansus, transportą, draudimą, profesinius patarnavimus, telekomunikacijas, sveikatos apsaugą ir švietimą. Tačiau tarptautinės prekybos bendrijoje nėra vieningo paslaugų apibrėžimo. Bendrojoje sutartyje

the international trading community. Within the context of the General Agreement of Trade in Services under the General Agreement on Tariffs and Trade, the services covered by the agreement are those service sectors agreed to be covered by each country in its schedule of concessions thereto.

dėl prekybos paslaugomis, pagal Bendrąją sutartį dėl prekybos ir tarifų, sutartyje numatytos paslaugos yra tie paslaugų sektoriai, kuriuos kiekviena šalis sutiko įtraukti į savo nuolaidų sąrašą.

STANDBY LETTER OF CREDIT--Type of letter of credit (q.v.) in which the issuer's payment obligation is contingent upon its customer's (the purchaser's) default (q.v.) or failure to perform, rather than the beneficiary's performance of the underlying transaction between the customer and the beneficiary.

REZERVINIS (ATSARGINIS) AKREDITYVAS-- Tam tikra akredityvo (žr.) rūšis, kai emitento išsipareigojimas mokėti priklauso nuo to, kad jo klientas (pirkėjas) nevykdė išsipareigojimo (žr.) arba kliento ir gavėjo sandorio, o ne nuo to, ar gavėjas tą sandorį vykdė.

SUBSIDY--A benefit given by a government to an enterprise, industry, region, or other party. GATT does not directly define subsidies, but under GATT certain types of subsidies are prohibited. The United States regards a subsidy as a bounty or grant paid for manufacture, production, or export of an article.

SUBSIDIJA--Valdžios parama įmonei, pramonei, regionui arba kitam subjektui. BSPT tiesiogiai neapibrėžia subsidijų, tačiau pagal BSPT tam tikros subsidijų rūšys yra draudžiamos. Jungtinės Amerikos Valstijos subsidija laiko premiją arba dotaciją, išmokamą už kurios nors prekės kūrimą, gamybą arba eksportą.

TARIFF--A charge assessed by a government, in accordance with its tariff schedule, on goods or services (q.v.) as they enter (or leave) a country. A tariff may be imposed to protect domestic industries from imported goods or services and/or to generate revenue. Types of tariffs include ad valorem, specific, or variable tariffs, or some combination of the three. Customs Duty (q.v.); Duties.

TARIFAS--Valdžios numatytas mokestis, taikomas pagal muitų tarifų normų lentelę, prekėms arba paslaugoms (žr.), jas įvežant į valstybę (arba išvežant iš valstybės). Tarifas gali būti taikomas, norint apsaugoti vietinės pramonės šakas nuo importuotų prekių arba paslaugų ir/arba gauti pajamų. Tarifų rūšys apima mokesčius pagal vertę (ad valorem), specifinius arba kintančius tarifus arba kurią nors šių trijų rūšių kombinaciją. Muitas (žr.); Mokesčiai.

TARIFF QUOTAS--The application of a higher tariff (q.v.) rate to imported goods after a specified quantity of the item has entered the country at a lower prevailing rate.

TARIFŲ KVOTOS--Aukštesnės tarifų (žr.) normos taikymas importuotoms prekėms po to, kai nurodytas tų prekių kiekis įvežtas pagal žemesnę nusistovėjusią normą.

TERMS OF TRADE--The economic factors affecting a country's foreign trade in goods and services, such as dependency on foreign sourcing and relative competitiveness in production.

TRANSMITTAL LETTER--A list of the particulars of the shipment and a record of the documents being transmitted, together with instructions for disposition of the documents. Any special instructions are also included.

TRANSPARENCY--The extent to which laws, regulations, agreements, and practices affecting international trade are open, clear, measurable, and verifiable.

UNFAIR TRADE PRACTICE--Any act, policy, or practice of a country that (1) violates, is inconsistent with, or otherwise denies benefits granted to a foreign country under any trade agreement to which both countries are a party, or (2) is otherwise unjustifiable, unreasonable, or discriminatory and burdens or restricts a foreign country's commerce.

VALUATION--The act of ascertaining the worth of an imported good by government officials of the importing country so that the appropriate tariff (q.v.) or duty is paid by the importer of the good.

VALUE-ADDED TAX (VAT)--An incremental tax imposed on the value of an item or service at each stage in its processing, production, and distribution.

VOLUNTARY RESTRAINT AGREEMENT (VRA)--Informal bilateral or multilateral understanding in which exporters voluntarily limit exports of certain products to a

PREKYBOS SĄLYGOS--Ekonominiai veiksniai, veikiantys šalies užsienio prekybą prekėmis bei paslaugomis, kaip antai priklausymas nuo užsienio šaltinių ir lyginamoji gamybos konkurencija.

PERDAVIMO LAIŠKAS--Detalus krovinio sąrašas ir perduodamų dokumentų aprašas, kartu su instrukcijomis apie dokumentų disponavimą. Pridedamos ir specialios instrukcijos.

ATVIRUMAS--Kiek įstatymai, poįstatyminiai norminiai aktai, susitarimai ir praktika, turintys įtakos tarptautinei prekybai, yra atviri, aiškūs, išmatuojami ir patikrinami.

NESAŽININGA PREKYBOS PRAKTIKA--Bet kokia šalies veikla, politika ar praktika, kuri (1) pažeidžia užsienio šaliai pagal bet kokią abiejų šalių pasirašytą prekybos susitarimą suteiktas lengvatas, yra su jomis nesuderinama, arba kitokiu būdu joms kliudo arba (2) kitaip yra nepateisinama, neturinti pagrindo ar diskriminuojanti, arba apsunkinanti ar apribojanti užsienio šalies prekybą.

VERTINIMAS--Veikla, kurios metu importuojančiosios šalies valdžios pareigūnai nustato importuotos prekės vertę tam, kad prekės importuotojas sumokėtų atitinkamą tarifą (žr.) arba mūlo mokestį.

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS (PVM)--Priaugantis mokestis, taikomas prekės arba paslaugos vertei kiekviename jos kūrimo, gamybos bei paskirstymo etape.

SAVANORIŠKO APRIBOJIMO SUSITARIMAS (SAS)--Neformalus dvišalis arba daugiašalis susitarimas, pagal kurį eksportuotojai savanoriškai apriboja tam tikrų gaminių

particular country in order to avoid economic dislocation in the importing country and the imposition by that country of mandatory import restrictions (q.v.).

WARRANTY--A promise that a proposition of fact is true. An assurance by one party to an agreement of the existence of a fact upon which the other party may rely. It is intended to relieve the promisee of any duty to ascertain facts for himself or herself and amounts to a promise to indemnify the promisee for any loss if the fact warranted proves untrue. A warranty is a promise that certain facts are truly as they are represented to be and that they will remain so, subject to any specified limitations. In certain circumstances, a warranty may be presumed, known as an "implied" warranty. A warranty is an assurance or guaranty, either expressed in the form of a statement by the seller of goods or implied by law and having reference to and ensuring the character, quality, or fitness of purpose of the goods.

eksportą į tam tikrą šalį, siekdamį išvengti ekonominių trikdžių importuojančiojoje šalyje ir tos šalies privalomų importo apribojimų (žr.) įvedimo.

GARANTIJA--Pasižadėjimas, kad faktų pateikimas yra teisingas. Vienos susitarimo šalies užtikrinimas apie egzistavimą fakto, kuriuo kita šalis gali pasikliauti. Jo tikslas yra atleisti šalį, kuriai išsipareigota, nuo pareigos pačiai patikrinti faktus. Jis yra tolygus pasižadėjimui kompensuoti šaliai, kuriai išsipareigota, už nuostolius, jeigu garantuotas faktas pasirodo esąs neteisingas. Garantija yra pasižadėjimas, kad tam tikri faktai yra tokie, kaip jie pateikiami ir kad jie liks tokiais, priklausomai nuo nurodytų apribojimų. Esant tam tikroms aplinkybėms, garantija gali būti numanoma. Tai žinoma kaip "numanomoji" garantija. Garantija yra užtikrinimas arba garantavimas, išreikštas prekių pardavėjo pareiškimu arba įstatymo numanytas ir susijęs su prekių pobūdžiu, kokybe arba atitikimu paskirčiai bei juos užtikrinantis.

LITHUANIAN-ENGLISH CROSS-REFERENCE INDEX

Abipusiškumas--Reciprocity
Akredityvas--Letter of Credit
Apsaugos priemonė--Safeguard
Atidedamasis (sąlyginis) isipareigojimas--Contingent Liability
Atsakomieji veiksmai--Retaliation
Atsakomybę ribojanti išlyga--Escape Clause
Atšaukiamas akredityvas--Revocable Letter of Credit
Atviroji sąskaita--Open Account
Atvirumas--Transparency
Balansinė ataskaita--Balance Sheet
Banko akceptas--Banker's Acceptance
Bendroji įmonė--Joint Venture
Datuota trata--Date Draft
Daugiašalis susitarimas--Multilateral Agreement
Dempingas--Dumping
Didžiausio palankumo šalies (DPŠ) statusas--Most-Favored-Nation Treatment
Drausmingo marketingo susitarimas--Orderly Marketing Agreement
Dvišalė investicijų sutartis--Bilateral Investment Treaty
Eksporto kontrolė--Export Control
Eksporto licencija--Export License
Eksporto skatinimas--Export Promotion
Faktoringas (faktorijos operacijos)--Factoring
Finansavimasis įsiskolinimu--Debt Financing
Finansavimasis turtu--Equity Financing
Force majeure (fors mažor)--Force Majeure
Forfetavimas (kontraktų su nusavinimo sąlyga sudarymas)--Forfeiting
Frachto ekspeditorius--Freight Forwarder
Franko bortas--Free On Board
Franko laivas--Free Alongside Ship

Gamybos kaštai--Cost of Production
Garantija--Guaranty
Garantija--Warranty
Garantinė sutartis--Security Agreement
Grynųjų pinigų srautas--Cash Flow
Harmonizuotoji sistema--Harmonized System
Hipoteka--Mortgage
Įkaitas--Collateral
Įkeitimas--Pledge
Importo apribojimai--Import Restrictions
Importo kvotos--Import Quotas
Importo licencija--Import License
Intelektualinės nuosavybės teisės--Intellectual Property Rights
Įsakytinė trata (įsakytinis vekselis)--Draft Bill of Exchange
Įsipareigojimų nevykdymas--Default
Išankstinė sąlyga--Condition Precedent
Išankstinės valiutos keitimo norma--Forward Exchange Rate
Kaina, draudimas ir frachtas--Cost, Insurance, and Freight
Kaina ir frachtas--Cost and Freight
Keitimo kursas--Exchange Rate
Kiekybės apribojimas--Quantitative Restriction
Kilmės taisyklės--Rules of Origin
Komerčinė sąskaita-faktūra--Commercial Invoice
Kompensacinis muitas--Countervailing Duty
Kompensavimas--Indemnification
Konosamentas--Bill of Lading
Konosamentas su išlygomis--Foul Bill of Lading
Konsignacija--Consignment
Kredito įvertinimo ataskaita--Credit Report
Kredito linija--Line of Credit
Kvota--Quota

Laisvosios prekybos sutartis--Free Trade Agreement
Laisvosios prekybos zonos--Free Trade Zones
Mokestis--Duty
Muitai ir pristatymas apmokėti--Delivered Duty Paid
Muitas--Customs Duty
Nacionalinis režimas--National Treatment
Neatšaukiamas akredityvas--Irrevocable Letter of Credit
Neigiančioji sutarties sąlyga--Negative Covenant
Nesąžininga prekybos praktika--Unfair Trade Practices
Netarifinė kliūtis--Non-Tariff Barriers
Nusavinimas; ekspropriacija--Expropriation
Pajamų norma--Rate of Return
Pajamų suvestinė--Income Statement
Palūkanos--Interest
Paslaugos--Services
Patvirtintas akredityvas--Confirmed Letter of Credit
Perdavimo laiškas--Transmittal Letter
Pilkosios rinkos importas--Gray Market Imports
Prekybos sąlygos--Terms of Trade
Prekių kilmės sertifikatas--Certificate of Origin
Prekių patikrinimo pažyma--Certificate of Inspection
Pridėtinės vertės mokestis--Value-Added Tax
Priešingoji prekyba--Countertrade
Rezervinis (atsarginis) akredityvas--Standby Letter of Credit
Rinkos atvėrimas--Market Access
Rizika--Risk
Savanoriško apribojimo susitarimas--Voluntary Restraint Agreement
Skolinis išipareigojimas (paprastasis vekselis)--Promissory Note
Subsidija--Subsidy
Sutarties sąlyga--Covenant
Švarus konosamentas--Clean Bill of Lading

Tarifas--Tariff

Tarifų kvotos--Tariff Quotas

Teigiančioji sutarties sąlyga--Affirmative Covenant

Teisinė išvada--Legal Opinion

Trata--Draft

Turto apsunkinimas--Encumbrance

Turto sulaikymo teisė--Lien

Valstybiniai pirkimai--Government Procurement

Veiklai nustatyti reikalavimai--Performance Requirements

Vertinimas--Valuation

Vienodas išorinis tarifas--Common External Tariff